UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Qu[omod]o gula se occultat sub triplici specie virtutu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

Visual Library

Sepulchrum patens eſt guttur eorum
Sciendum ꝙ talis immundicia ſcilicet
vomitus eſt quedam inhoneſta altera/
tio corporis proprij quod homo ex cha/
ritate tenetur diligere ꝛ contrariatꝰ cha/
ritati ꝛ honeſtati virtutis. Et ideo ſcdm
genus ſuū eſt peccatū mortale: quādo
ex voluntario ꝛ defectuoſo motu gule pro
cedit vel ad ipſam ordinatur. Et dico
voluntario: quia ſi eſſet inuoluntarius
ꝛ mere naturalis. puta ex debilitate ſto
machi poſſet eſſe peccatū veniale vl' nul
lū. Vel etiam ſi qs ꝓpter medicinaꝫ vo/
mitū ſibi faceret non peccaret.
Tertia filia eſt ſcurrilitas. id eſt ſpot/
wort. lichtfertigkeyt vl' bubeſcheyt. qꝛ
gula mouet hominem ad fatuos geſtꝰ:
ꝛ ad puerilia opera. qꝛ homo ita fatue ꝛ
pueriliter habet ſe in verbis ꝛ factis. ac
ſi eſſet fatuus vel ſcurro. Quarta fi/
lia eſt ebitudo mentis. id eſt in vulgari.
dūſinnigkeyt: das iſt zerſterūg der ver
nunfft. oder der beſcheidcheyt. quia ex
gula ratio obtenebratur ꝙ neſcit q̇d fa/
cit. In ſignum huius homo melius fa
cit quicquid debet facere cuꝫ eſt ieiunus
q̄ꝫ cum eſt repletus. Pro quo ſciendum
ſm Hermannū de ſchilditz: ꝙ ſi homo
ex gula ꝛ ebrietate voluntarie ſenſus e/
bitari vult. ꝛ ſiquidem per talem ebitu/
dinem homo impediatur ad cōſideran
dum ſuper his que neceſſaria ſunt ſalu
ti. per que poteſt vitare peccata ꝛ dam/
nationem: non eſt dubium talem ebitu
dinem eſſe peccatum mortale. qꝛ eſt con
tra charitatem dei ꝛ contra rationem ꝓ/
prie ſalutis: quā homo ex neceſſitate di/
ligere teneť. Quinta filia ē in
epta leticia: id eſt laſciuia carnis. ſiue ge
ſtus corpis inordinatꝰ laſciuiam et leui/
tatem mentis demonſtrans. Pro q̄ no/
tandum ꝙ quando aliquis inepte leta/
tur de his que ex ſpecie ſua mala ſunt ſi
cut dicitur Prouerbioꝝ. ij. Letanť cuꝫ
male fecerint. ꝛ exultant in rebus peſſi/
mis. Tunc certum eſt: ꝙ inepta leticia
ex ſubiecto ſortitur reatum peccati mor/
talis. qꝛ tales letanť de quibus valde
dolendum eſſet Similiter patet illud ſi
ad ſcurrilitateꝫ aſſumuntur aliqua que
ſm ſe mala ſunt. vel que vergunt in no/
cumentum proximi vel contemptuꝫ dei
Item ſi quis ad talia ita vehementer af
ficiatur ꝙ non poteſt ea dilectione dei
vel proximi derelinquere: patꝫ ꝙ peccat
mortaliter. Si quis tamen inepte lete/
tur vel ſcurrilitatem exerceat. nec tamen
contra charitatem dei vel proximi face/
re attemptet veniale eſt

Quomodo gula occultat ſe ſub tri
plici ſpecie virtutum.

Gula occultat ſe ſub triplici ſpe/
cie virtutum. Et primo ſub ſpe
cie liberalitatis et maxime in il/
lis qui gulam celebrantes dicunt: deus
omnia dedit ad vſus hominū. ꝛ omnes
res fecit propter hominem Et ideo ma
lum eſſet ꝙ res facte ꝓpter homineꝫ hu/
mano vſui perirent. Unde Gregorius
in moraľ. Ventris ingluuies cor deui/
ctum quaſi ex ratione ſolet exhortari: cū
dicit ad eſum deus oīa condidit. ꝛ q̄
ſatiari cibo reſpuit non aliud q̄ꝫ conceſ/
ſo muneri contradicit. Remedium con
tra hanc occultationem eſt cogitare: ꝙ
deus oīa nō propter vnum hominē cre/
auit ſed etiam ꝓpter alios. Unde cōtra
ordinem rerum ꝛ prouidentiam diuine
ordinationis eſt ꝙ vnꝰ vult oīa degluti/
re. Et ſicut ſunt diuerſe conditiones ho
minum: ſic etiaꝫ diuerſa cibaria. ſic ꝙ v/
nuſquiſqꝫ poteſt inuenire cibū ſibi com/
petentem. de quo neceſſitatem ſumere
poteſt. ꝛ alios etiaꝫ ſuas neceſſitates ſu/
mere permittat. Secūdo occultat ſe
ſub ſpecie neceſſitatis Gregꝰ. in moraľ.
Cum ſic voluptas ſub neceſſitate ſe pal/
liat: vix eam perfectus quiſqꝫ dijudicat
Remedium contra hanc occultationeꝫ
eſt cogitare hoc: ꝙ ſm Auguſtinū et eti/
am philoſophum. Natura paucis con/

tenta eſt. ſed conſuetudo multa neceſſa/
ria facit: Ideo dicitur Eccl. 29. Initiū
vite homis eſt panis ⁊ aqua. Ergo at/
tendendū eſt ad ſumendū alimēta. ſicut
ad medicamenta. Aug⁹. x. ꝯfeſſ. Hoc
me docuiſti dn̄e: vt queadmodū ad me
dicamenta: ſic ad alimenta ſumpturus
accedā. Et ꝙ nunq̄ꝫ accedat ꝓpter ſacie
tatem: ſ; ſemꝑ ſe retrahat circa appetita
⁊ non ſinat ꝑire concupiſcētiā ⁊ delecta/
tōem nature: ſed potius ꝯſideret quan/
tum neceſſitati ſufficiat ⁊ ibi ſiſtat. Sed
quia difficile eſt ſuare: ideo frena guttu
ris ſunt temperate retinenda. Aug⁹. x.
ꝯfeſſ. Et quis eſt dn̄e qui non rapiatur
aliqn̄ extra metas neceſſitatis. quis eſt
ille magnus ⁊ glorificet nomen tuum.
¶ Tertio occultat ſe ſub appetitu cibo
rum abiectoꝝ: cū immoderate appetun/
tur ⁊ ſumunt. Gregori⁹ in moral. Neqꝫ
eñ cibus: ſed appetitus in vitio eſt. Vñ
⁊ lautiores cibos plerūqꝫ ſine culpa ſu/
mimus: ⁊ abiectiores nō ſine reatu con
ſcientie deguſtam⁹: hinc eſt ꝙ eſau ꝑ len
ticulam ꝓmatū ꝑdidit. Et helias in he
remo carnes comedendo mētis virtutē
ſuauit. Primus hō etiaꝫ temptat⁹ fuit
non de vino ſ; de pomo. Sic qui nimiū
appetitū habēt ad groſſa cibaria. ex hoc
quandoqꝫ non credunt ſe peccare. cū tn̄
hoīes etiā quādoqꝫ in groſſis cibarijs
delinquant. Unde Hermā. d̄ ſchilditz
dicit ꝙ immoderata ꝯcupiſcentia eden/
di vel bibendi ꝑt eſſe tam ī ꝑcioſis ciba/
rijs q̄ꝫ in vilib⁊. ſcꝫ ꝙ aliquis in cibo ni/
mium delectetur: vł nimis cibum cupi
at. ſicut eſau lenticulam. de qua habet.
Geñ. 25. Da mihi de hac coctiōe ruffa
alioquin moriar. ¶ Nota ꝙ ad obſuā
dum ꝙ homo in auiditate ſumēdi cibū
ſemper teneatur in freno rationis: tā in
cibis delectabilib⁊: q̄ꝫ etiam in groſſis
duo requirunt. Primo ꝙ homo ſemper
ſequatur rationis ductum ⁊ nō edacita
tis appetitum: vt dicat cuꝫ apoſtolo ad
philippeñ. 4 Scio ſaturari ⁊ eſurire: ſcio
abundare ⁊ penuriam pati. Sic ſcꝫ ꝙ
non ſumat cibum ſm appetitum: ſed ſꝫ
menſuratōem rationis. Scōm eſt ꝙ ho
mo ſemper de donis ſibi diuinitus con/
ceſſis nihil ſibi aſſcribat. ſed totum deo
attribuat. ⁊ oīa q̄ ſumit q̄ſi a manu dei
ſe ſumē cognoſcat ⁊ ſic recipiat. ſic pauꝑ ī
hoſpitali cum gratiarū actione recipit ci
bum ſibi miſericorditer porrigentꝫ quo
nutritur. Et ſemper mentē per gratiarū
actionem ad deum eleuet ſic ꝙ nunq̄ꝫ ci
borum delectationi appetitum immer/
gat. hec faciens reatum vitabit: ⁊ meri/
tum cumulabit.
¶ Remedia gule ſunt ſex.
P
Equitur de remedijs commu/
nibus contra gulam ⁊ ebrietatē
Quoꝝ ꝑmuꝫ eſt meditatō mor/
tis. Unde Auguſtin⁹ in libro exhorta/
tionum. Nihil ſic reuocat a peccato q̄ꝫ
frequens mortis meditatio. cum ſcilicet
quis ꝑcogitat. ꝙ corpus ſuū dabit̄ ꝟmi
bus in eſcā. Quid enim dicemus d̄ gu/
loſis hominibus impinguātes corpo/
ra ſua cum cibarijs delicatis: niſi ꝙ ſunt
coci vermiū preuidentes vermib⁊ vt eſcā
de ſuis corporib⁊ impinguatis habeāt.
Unde Bern̄. Si diligent̄ conſideres
corpus tuū. quid per os. quid ꝑ nares.
ceteroſqꝫ meatus corporis exeat: vilius
ſterquilinium nūq̄ꝫ vidiſti. Unde ergo
ſuperbis homo cuius conceptio culpa.
naſci pena. labor vite mori poſt hominē
vermis. poſt vermē fetor ⁊ horror. Sic
in nonhominē vertitur omnis homo.
Hoc aduertere deberēt guloſi: ⁊ ſic eru/
beſcere corpus ſuum cum delicatis ciba
rijs impinguare. Unde Auguſtinus d̄
verbis dn̄i ſermone. v. Precioſus cib⁊
ad te intrat. quid fit cum ītrauerit. Nō
ne ſi ſpecula haberemus in ventre de ci/
bis precioſis erubeſceremus.
Q
Scōm remedium eſt conſiderare mala
que homini ex crapula eueniunt. Nam
triplex mors ſequitur ex crapula. Priā
eſt mors anime: quia guloſi ⁊ ebrioſi oc/